

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва

Володимир ЄРМАЧЕНКО

Компаративістика

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань   01 Освіта
Спеціальність   011 Освітні, педагогічні науки
Освітній рівень   третій (освітньо-науковий)
Освітня програма   Освітні, педагогічні науки

Статус дисципліни

Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри
педагогіки, іноземної філології та перекладу

Тетяна БОРОВА

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Протокол № 6 від 05.01.2021 р.

Розробники:

Борова Тетяна Анатоліївна, д. пед. наук, професор кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Компаративістика» розроблена для здобувачів третього освітньо-наукового рівня.

Мета навчальної дисципліни: сформувати концептуальне розуміння системи сучасної вищої освіти в об'єктивному, всебічному, критичному, порівняльному аналізі світової вищої освіти, пошуку ефективних шляхів наукового вивчення і коригування сучасних процесів, що відбуваються в світовій педагогіці і освіті.

Завдання курсу:

розуміти взаємозв'язок між вищою освітою та суспільством з урахуванням Європейських цінностей;

ілюструвати вміння описувати процеси і / або результати систем вищої освіти;

аналізувати та відтворити наукове обґрунтування освітньої практики діяльності освітніх установ;

ініціювати та поширювати світову культуру якості вищої освіти; окреслити основні складові забезпечення та покращення якості вищої освіти;

продемонструвати виявлення взаємозв'язків між соціумом і освітою;

формулювати узагальнення на матеріалах освіти більш ніж однієї країни.

Контент навчальної дисципліни «Компаративістика» для здобувачів третього освітньо-наукового рівня визначається понятійним міжпредметним зв'язком між курсами «Філософія науки», «Методологія та організація наукових досліджень» «Дизайн та проектування освітньої діяльності», «Педагогічний дизайн», «Методологія та логіка педагогічних досліджень».

Об'єктом дисципліни є різні структури освіти, практична діяльність у сфері освіти, педагогічні ідеї, концепції і теорії, особливості систем освіти, порівняльне вивчення національних освітніх систем .

Предметом вивчення навчальної дисципліни є відмінності та уніфікованість вищої освіти на сучасному етапі розвитку глобального суспільства.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2А
Семестр	2-й
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
«Філософія науки», «Методологія та організація наукових досліджень», «Методологія та логіка педагогічних досліджень»	«Дизайн та проектування освітньої діяльності», «Педагогічний дизайн»

Анотація навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Компаративістика» розроблена для здобувачів третього освітньо-наукового рівня.

Мета навчальної дисципліни: сформувати концептуальне розуміння системи сучасної вищої освіти в об'єктивному, всебічному, критичному, порівняльному аналізі світової вищої освіти, пошуку ефективних шляхів наукового вивчення і коригування сучасних процесів, що відбуваються в світовій педагогіці і освіті.

Завдання курсу:

розуміти взаємозв'язок між вищою освітою та суспільством з урахуванням Європейських цінностей;

ілюструвати вміння описувати процеси і / або результати систем вищої освіти;

аналізувати та відтворити наукове обґрунтування освітньої практики діяльності освітніх установ;

ініціювати та поширювати світову культуру якості вищої освіти; окреслити основні складові забезпечення та покращення якості вищої освіти;

продемонструвати виявлення взаємозв'язків між соціумом і освітою;

формулювати узагальнення на матеріалах освіти більш ніж однієї країни.

Контент навчальної дисципліни «Компаративістика» для здобувачів третього освітньо-наукового рівня визначається понятійним міжпредметним зв'язком між курсами «Філософія науки», «Методологія та організація наукових досліджень» «Дизайн та проектування освітньої діяльності», «Педагогічний дизайн», «Методологія та логіка педагогічних досліджень».

Об'єктом дисципліни є різні структури освіти, практична діяльність у сфері освіти, педагогічні ідеї, концепції і теорії, особливості систем освіти, порівняльне вивчення національних освітніх систем .

Предметом вивчення навчальної дисципліни є відмінності та уніфікованість вищої освіти на сучасному етапі розвитку глобального суспільства.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2А
Семестр	2-й
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
«Філософія науки», «Методологія та організація наукових досліджень», «Методологія та логіка педагогічних досліджень»	«Дизайн та проектування освітньої діяльності», «Педагогічний дизайн»

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Оволодіння загальнонауковою компетентністю спрямованою на формування системного наукового світогляду	<p>Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями в освітній сфері.</p> <p>Розширювати уявлення про вищу освіту як динамічне явище, що базується на освітніх традиціях і наукових досягненнях і водночас відображає рівень розвитку суспільства та його культурні, соціальні, наукові запити засобами педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу</p> <p>Усвідомлювати цілісність освітнього процесу, закономірність поєднання його компонентів і взаємозв'язок концепцій вищої освіти в її синхронному і діахронному вивченні.</p> <p>Ознайомитися з загальносвітовими тенденціями в розвитку педагогіки вищої школи, давати їм діалектичну оцінку</p>
Здатність до критичного мислення генерування нових складних ідей, аналізу та синтезу цілісних знань	<p>Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань в освітній галузі:</p> <p>Демонструвати уміння пошуку актуальної інформації в освітній сфері, її узагальнення і виокремлення провідних ознак, необхідних для порівняння і зіставлення педагогічних явищ</p> <p>Розвивати аналітичні навички, пов'язані з розумінням спільного й відмінного в освітніх системах різних країн і педагогічним забезпеченням їхнього функціонування та можливістю продуктивних запозичень і екстраполяцій.</p>
Здатність діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності	<p>Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сучасна компаративістика

Тема 1. Компаративістика у різних галузях.

- 1.1. Основні тенденції компаративістики.
- 1.2. Сучасні підходи та принципи компаративістики.
- 1.3. Компаративний аналіз у науковій літературі.

Тема 2. Глобалізація і компаративістика.

- 2.1. Світові тенденції розвитку викладання і навчання у вищій освіті.
- 2.2. Макропедагогіка (педагогічна глобалістика).
- 2.3. Теорія і практика інтернаціоналізації освіти.

Тема 3. Якість вищої освіти: політика та інструменти її забезпечення та покращення.

- 3.1. Інструменти забезпечення якості вищої освіти.

3.2. Культура академічної доброчесності, культура якості освіти

Тема 4. Інноваційний освітній менеджмент.

- 4.1. Викладання засноване на лідерській парадигмі
- 4.2. Технологія управління діяльністю команди.
- 4.3. Елементи тайм-менеджменту

Змістовий модуль 2. Порівняльна педагогіка

Тема 5. Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань

- 5.1. Предмет порівняльної педагогіки. Порівняльна педагогіка в контексті розвитку освіти.
- 5.2. Методологічні підходи, принципи та методи досліджень у галузі ПП.
- 5.3. Функції ПП на різних етапах розвитку науки

Тема 6. Джерела порівняльної педагогіки

- 6.1. Історичні етапи розвитку порівняльної педагогіки
- 6.2. Методи дослідження у ПП
- 6.3. Засоби діагностики результатів навчання у різних освітніх системах

Тема 7. Актуальні напрями порівняльно-педагогічних досліджень в Україні та у ЄПВО.

- 7.1. Порівняльна соціальна педагогіка.
- 7.2. Порівняльна андрагогіка.

Тема 8. Суб'єкти освіти в мультикультурному просторі.

- 8.1. Концепції монокультурної освіти.
- 8.2. Концепції діалогу культур.
- 8.3. Педагогічне спілкування та взаємодія у мультикультурному просторі.

Перелік практичних (семінарських занять), а також питань та завдань до самостійної роботи наведено в таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності аспірантів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних освітніх технологій, серед яких: лекції проблемного характеру (Тема 1), міні-лекції, (Тема 5), мозкові атаки (Тема 6), навчальна дискусія (Тема 4), розгорнута бесіда (Тема 3), дискусії (Тема 2), проектна робота (Тема 7), колоквиум (Тема 8).

Практичне заняття передбачає інтенсивну роботу в аудиторії. Воно проводиться у формі обговорення питань, дискусії, керованого викладачем або аспірантами, «круглого столу». На практичному занятті відбувається обговорення самостійно підготовлених аспірантами доповідей, презентацій, повідомлень та ін. Основними формами практичного заняття є розгорнута бесіда (Тема 1), диспут (Тема 7), «круглий стіл» (Тема 3, 6), інтерв'ю (Тема 3), семінар (Тема 2, 4,5), презентації (Тема 8).

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей здобувачів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та практичні заняття, а

також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100).

Порядок проведення поточного оцінювання знань здобувачів. Оцінювання знань та вмінь здобувача під час лекційних та практичних занять і виконання самостійних завдань проводиться за такими критеріями:

Активна робота здобувача на лекційному занятті оцінюється у 2 бали в цілому кожне заняття (16 балів за семестр), на практичному занятті оцінюється у 2 бали перші дві теми та 4 бали теми 3, 5, 6, 7, 8, тому що потребують більш практичної підготовки, в цілому кожне заняття (24 бали за семестр), самостійна робота – 2 бали (16 балів за семестр), поточний контроль (тестування) – 12 балів (24 бали за семестр), виконання та презентація індивідуальної роботи оцінюється у 20 балів.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни складається як підсумкова цільність балів з початкової дисципліни, здобувача слід вважати атестованим, коли сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Максимально можлива кількість балів – 100. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	

Форма оцінювання та розподіл балів наведено в таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
1	2		3	4
Змістовий модуль 1. Сучасна компаративістика				
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Компаративістика у різних галузях	Лекція проблемного характеру	2
	Практичне заняття	Компаративний аналіз у науковій літературі	Активна участь на занятті (розгорнута бесіда)	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання навчального матеріалу	Перевірка виконання завдань	2
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Глобалізація і компаративістика	Активна робота на лекції, дискусія	2
	Практичне заняття	Теорія і практика інтернаціоналізації освіти	Активна участь, семінар	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання навчального матеріалу	Перевірка виконання завдань	2
Тема 3.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Якість вищої освіти: політика та інструменти її забезпечення та покращення	Активна робота на лекційних заняттях, розгорнута бесіда	2
	Практичне заняття	Культура академічної доброчесності, культура якості освіти	Активна участь на занятті інтерв'ю, круглий стіл	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання навчального матеріалу	Перевірка виконання завдань	2

Аудиторна робота				
Тема 4.	Лекція	Інноваційний освітній менеджмент	Навчальна дискусія	2
	Практичне заняття	Елементи тайм-менеджменту	проведення поточного тестування	12
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання навчального матеріалу	Перевірка виконання завдань	2
Змістовий модуль 2. Порівняльна педагогіка				
Аудиторна робота				
Тема 5.	Лекція	Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань	Міні-лекція	2
	Практичне заняття	Методологічні підходи, принципи та методи досліджень у галузі ПП	Активна участь (семінар)	4
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання навчального матеріалу	Перевірка виконання завдань	2
Аудиторна робота				
Тема 6.	Лекція	Джерела порівняльної педагогіки	Активна робота на лекц. занят. (мозкова атака)	2
	Практичне заняття	Методи дослідження у ПП	Активна участь круглий стіл	4
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання навчального матеріалу	Перевірка виконання завдань	2
Аудиторна робота				
Тема 7.	Лекція	Актуальні напрями порівняльно-педагогічних досліджень в Україні та у ЄПВО	Проектна робота	2
	Практичне заняття	Порівняльна соціальна педагогіка	Активна участь диспут	4
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання навчального матеріалу	Перевірка виконання завдань	2
Аудиторна робота				
Тема 8.	Лекція	Суб'єкти освіти в мультикультурному просторі	Активна робота на лекц. занят.	2

			колоквіум	
Практичне заняття	Педагогічне спілкування та взаємодія у мультикультурному просторі		Активна участь диспут	4
	Поточний контроль засвоєння навчального матеріалу		проведення поточного тестування	12
	Презентація ІНДЗ		Презентація	20
Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Опрацювання навчального матеріалу		Перевірка вик. завдань	2
Разом				100

Рекомендована література

Основна

1. Закон України Про вищу освіту. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Чепіль М.М. Порівняльна педагогіка: навч. посібник. Альмаматер, 2014. 216 с.
3. Черепанова С. О. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. У 2 ч. Ч. І. Лекції. Ч. ІІ. Практикум. Львів : Растр-7, 2019. 176 с.

Додаткова

4. Слюсаренко О.М. Розвиток найвищого університетського потенціалу в умовах глобалізації: монографія. – К.: Пріоритети, 2015. 384 с [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://ihed.org.ua/ua/resursy/rekomendovani-dzerela.html>
5. Феномен університету в контексті «суспільства знань»: монографія / авторський колектив: В.П. Андрущенко, В.П. Бех, М.І. Бойченко, І.В. Войтюк, О.Є. Гомілко, Л.С. Горбунова, М.В. Гриценко, С.В. Курбатов, І.Ф. Надольний, Л.М. Панченко, Є.А. Пінчук, І.М. Предборська, С.В. Пролєєв, І.В. Степаненко, Д.В. Шевчук, О.М. Шипко, А.О. Ярошенко. – К., 2014. – 256 <http://ihed.org.ua/ua/resursv/rekomendovani-dzerela.html>

Інформаційні ресурси

6. Джуринський А.Н. Порівняльна педагогіка, 2014 [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://stud.com.ua/72549/pedagogika/porivnyalna_pedagogika
7. Еразмус+ : Корисні посилання. – Інтернет ресурс: <http://erasmusplus.org.ua/erasmus/ka3-pidtrvmka-reform/natsionalna-komanda-ekspertiv-here/materiali-here.html>
8. Порівняльна педагогіка, 2016 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/porivnalnapedagogika/home>
9. Сайт ПНС імені С. Кузнеця. Дисципліна : Компаративістика / Т. Борова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/index.php?categoryid=1050>